

Бизнесым ІэпүІэгъу зэригъотыщтыр икъоу лъыгъэІэсыгъэн фае

Экономикэм зыпкь итэу хэхьоныгъэ егъэшыгъэним фэгъэхыыгъагъ АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат видео шыклем тетэу зэхищэгъэгъэ зэхэсигъор.

Министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкы республике къулькухэм, ведомствэхэм, муниципальнэ образованихэм япашхэр аш хэлэжьагъэх.

АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролиным къизэриуагъэмкэ, экономикэм ильэнэкоу коронавирусым иягъэ зэригъэкыгъэхэм ахэлтигъэштхэм яспискэ джыри хагъэхъуагъ. Кризисым пэшүеклөгъэнимкэ планэу мэлынфэгъум и 8-м аштагъэм къышыдэлтыгъа, бизнес цыклик ыкы гуртым ІэпүІэгъоу аратыщтыр агъенэфагъ. Нэмүкі хызымтшаплэхэм зэрадеэштхери, цыфхэм тофшалпэл чынгэ ямыгъэу къемынэнхэм пae аштагъыри планым къышыдэлтыгъэх.

ІэпүІэгъур зыфэдэштыр муниципалиитетхэм альыгъээсигъэн фаеу зэрэштым республикэм ипащэ къыкыгъэштхыгъ.

— Бизнес цыклик ыкы гуртым ашылжасыу, УФ-м и Правительствэ иунашъо къыхиу-

гъо ІэпүІэгъур къизлэклагъэхьанымкэ тадеІэнэр типшъэриль шихыаІэхэм ашыц, —
къыгуагъ Лышъхъэу.

АР-м экономикэ хэхьоныгъэмкэ ыкы сатыумкэ иминистрэу Геннадий Митрофановым къизэриуагъэмкэ, республикэм ихызметшаплэхэм продукциеу къыдагъэкырэр интернет щаплэхэм къащаагъэльэгъошууным ыкы ашыуагъэкынным үүж итых. Мы лъэныкъом нахь чанэу тоф дашэнэу АР-м и Лышъхъэ къафиғыгъэштагъ. Промышленностын зэгъэушомбугъэнимкэ Федеральнэ фондым кредитхэм альеныхыокэ тоф дэшэгъэним мэхъанэ зэрилэри зэхэсгэгъом къыщаагъ. Шапхъэу аш пыльхэр зэрагъэшлэнэу, Фондым илэпүІэгъу зыгъэфедешуущт хызметшаплэхэр пэшшорыгъэшшэу агъенэфэнхэу Къумпыл Мурат къариуагъ.

Хэбзэлаххэм ятын, юридическэ лиценхэм бэджэнд уасэу атырэм изэклэхъан, бизнес цыклик ыкы гуртым ашы-

фэдизэмэ пэйудзыгъэ шыклем тетэу тоф ашэ, 42-р тофшэгъу мафэм ызынхыкъом мэлажьех, нэбгырэ 327-мэ тоф ашэгорэп, хызметшаплэм үүтэу ау къыу-къыжынэу изыххуухъагъэр 94-рэ мэхъу. Тофшалпэ имыгъэжэу къенагъэхэм аратыре пособие анахь иныр сомэ мин 12,1-рэ.

Мы лъэныкъор анахыбэу тоф зыдэшэгъэн фаехэм зэрашыщым, тофшалпэ имыгъэу къенагъэхэм япчагъэ хэмхыхъоным еклоплэхэм гъэнэфагъэ зэрицкыгъэхэм республикэм ипащэ къыкыгъэштхыгъ.

Псэуплэ-коммуналнэ хызметэхэм, псэолъэ ыкы гъогу шыным ашылажъэхэрэм тоф ашэнэу фитынгъээр игъорыгъоу ятыжыгъэними игугъу ашыгъ. Мыхэм санитар шапхъэхэр зэрагъэцаклэхэрэм, пропускхэм ятын нахь гъэлжэшшэу альыгъэшхэу аш фэгъэзагъэхэм Къумпыл Мурат къафиғыгъэштагъ. Социалнэ псэуальхэм яшын анахьэу анаэ тырагъэтнэу къариуагъ. Нэмүкі субъект ө къэралыгъо къикыгъэу псэолъэ ө гъогу шыным ашылажъэхэрэм коронавирусир къяоплагъэмэ улпэлкүгъэнэри шохл зимиэ тофу ээрэштэйтм Лышъхъэу къыкыгъэштхыгъ.

Зэхэсигъом икэухым мэкъумэш хызметэхэм илофхэм язытет тегушигъагъэх. Мы лъэныкъом фэгъэзэгъэ министрствэм ипащэу Къуанэ Анзаур коронавирусым иягъэ зэригъэкыгъэхэм мэкъумэш хызметшаплэхэр къызэрхимыу-

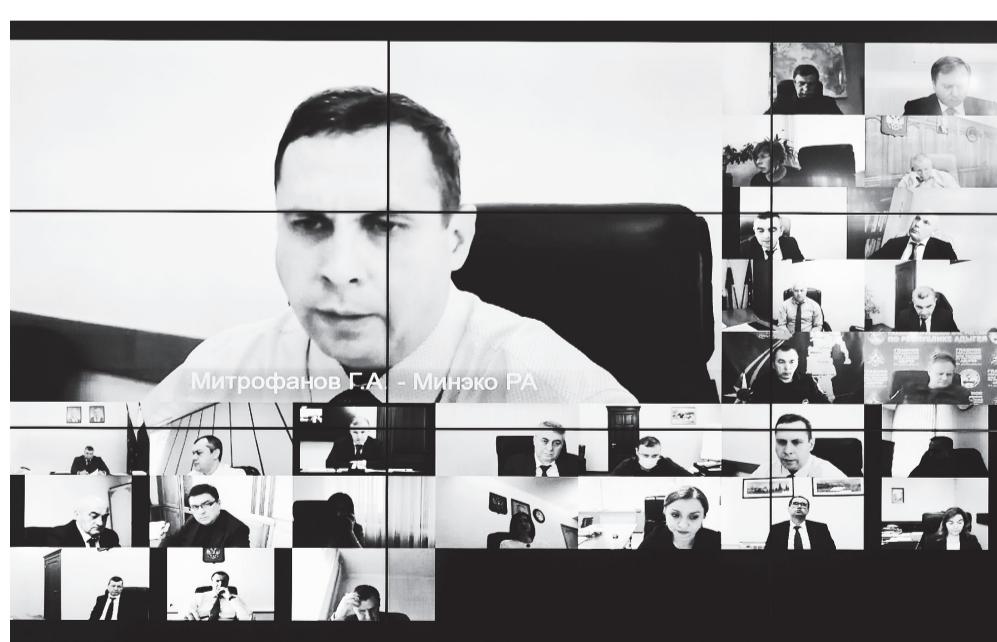
бытэхэрэр къыгуагъ. Къэралыгъо программэу щынхэм къызеращыдэлтыгъэм тетэу ахэм ІэпүІэгъу афэхъущтых.

Гъэтхасэхэм япроцент 60 фэдизэр ахлахъыгъах. Ошххэр зэрэмаклэхэм бжыхыасэхэм иягъэ аригъэкынным ишнагацо Ѣы! Специалистхэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, гъатхэр къыхыгъахэу къызэригъэштэгъэр чыг хатэхэм ыкы цумпэ хъасэхэм ягоуагъ.

Тофхэм язытет нахь куоу зэрагъэшэшшэу, ом зэрар къызифхыгъэ хызметшаплэхэм зэрэдээштхэр агъенэфэнэу Лышъхъэу къариуагъ. Страхованiem пыль компаниехэм мыш фэдэ чынгэхэм шуагъэу къатырэр икыу фэдизэу мэкъумэшшэхэм альыгъээсигъэнхэми мэхъянэ зэрилэ къыхигъэшыгъ.

— Экономикэ ыкы социальнэ политикэм ильэнхыкъо пэцч хээгъэ фэтымыши Іэу тоф дэтийн фае. Коронавирусым къызихыин ыльэкыищт пистэури къыдэлтытээ тишэштэгъир итххуухъан фае. Къэралыгъо ІэпүІэгъум шапхъэу пылтыр предпринимательхэм икыу фэдизэу альыгъээсигъэнхэми шохл зимиэ тоф, — къыгуагъ Къумпыл Мурат.

ХҮҮТ Нэфсэт.

бытэхэрэм федэральнэ ыкы республикэ ІэпүІэгъу пистэури аІэкІэхъан фае. Нэбгырабэхэм тофшалпэл чынгэ ямыгъэу къызэрэнэштхэр къыдгурытоноир шохл зимиэ тоф, — къыгуагъ. Предпринимательхэм къэралы-

лажъэхэрэм фэгъэкотэнхэр зиэ креитхэр нахьыбэу зэрагъэфедэштхэм нэужым атегушигъагъэх.

Цыфхэм тофшалпэл чынгэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкэ федэральнэ къулькум АР-мкэ и Гъэйорышалпэ ипащэу Галина Цыганковам тофшалпэ чынгэхэмкэ бэдээршигъэлэм изытет зэрэлтигъэхэрэр къыгуагъ. Мы уахтэм нэбгырэ мини 2

ШІушІэныр цыфым изэхашІэ къышежъэ

«#МыВместе» зыфиорэ проектын къыдыхэлтытэгъэ Урысые акциен «Тележка добра» зыфиорэм Адыгеим ит гъомылэпхъэ тучанхэр хэлэжжэнхэу рагъэжъагь. Мьеекуапэ щыпсэурэ цыфхэм ашыщхэу ІэпыІэгъу зишиклагъэхэм гъомылапхъэхэр зэрыль апэрэ Іальмэкъхэр волонтерхэм алъагъэлэсыгъэх.

Урысые народнэ фронтим ишъольыр къутамэу Адыгеим щыіэм иактивистхэм Адыгеим ит тучанхэм хэушхъафыкыгъэ боксхэр ачагъэуцуагъэх. Ахэм шоигъоныгъэ зиэ пстэуми гъомылапхъэхэр ашэфынхэшь, ралхъан алъакыщт. Іальмэкъым изы зэрхъурэм ельытыгъэ ОНФ-м иактивистхэм ахэр аугъоих ыкы коронавирусым чыпгэ къин ригъэуцогъэ цыфхэм афащх.

Мьеекуапэ щыпсэухэрэ пенсионерхэмрэ сабынбэ зэрыс унагъохэмрэ гъомылапхъэхэр зыфащажъэхэм ашыщх. Даа, щай, хаджыгъэ, клахъэхэр, нэмыхъэри аратыгъэх. Сабынч зыщаптурэ унагъом ОНФ-м иактивистхэм Іашу-шүхъэр афыхалхъаагъэх.

— ІэпыІэгъум щыкъэрэ цыфхэм тишуагъэ ядгъэжынным тэркэ мэхъанэшхо ил. Аш къы-

хэкІеу цыфхэр социальнэу къеухумэгъэнхэмкэ къулкыкухэм тадэлажъэ. Непэрэ мафэм чыпгэ къин ифагъэр маклэп. Мыш фэдэ юфтихъабзэхэм яшуагъэкІэ цыфхэм ІэпыІэгъум тэлъэкы, — къыуагъ Урысые народнэ фронтим ишъольыр къутамэу Адыгеим щыіэм ипащху Юрий Гороховын.

«Тележка добра» зыфиорэм гъомылапхъэхэр къезыхылэн шоигъоныгъэ зиэхэр Мьеекуапэ

пэ иурамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 47-м къеколэнхэ алъакыщт. Телефон номерэу **8 (8772) 210-500-м** нахь игъекто тыйэу къэбарыр къышалотэшт.

Шыгу къэтэгъэхъы, «#МыВместе» зыфиорэ акциен къэралгъюм ишъольырхэм зэкэми ашэкло. Линие плтырым ителефон: **8 (800) 200-34-11**. Гупчэм чеч-зымафэм зэпымьюо юфешэ.

ГҮОНЭЖЖЫКЬО Сэтэнай.

Мэзэ 11-кІэ афызэклахъащт

Экономикэм зыпкъ итэу хэхъоныгъэ ышынным епхыгъэ пшъэрыль шъхъаїхэм къадыхэлтытагъэу АР-м предпринимательствэм ІэпыІэгъум фэхъуѓэнымкІэ и Фонд 2020-рэ ильэсым мэлыльфэгъум и 9-м щегъэжъагъэу предприятихэм зайд мыинхэр аритынхэу ригъэжъагь.

Ар сомэ миллионым клахъэ, эз процент пыль, чыфэ шъхъаїем икъызкІэгъэхъын мэзэ 11-кІэ зэклахъащт.

Мы финанс фэо-фашээр зыгъэфедэн зылъэжъащхэр шъольырым ибизнес цыклюмра

гуртымрэ ашыщхэу, тхылхэр къызщатыгъэ уаххтэм ехуулэу мэзихым мынахь маклэу предпринимательскэ юфым пыльхэр арых.

АР-м предпринимательствэм ІэпыІэгъум фэхъуѓэнымкІэ и

Фонд иофишІэхэм нахь игъекотыгъэу къэбарыр къышууфалотэшт. Телефон номерхэу **8(909) 467-10-00; 8(965)461-65-15-мкІэ** учлэу шууїхэм джэ-упхэр къаратыжъащтых.

ГҮОНЭЖЖЫКЬО Сэтэнай.

Комиссием хэтыщхэр агъэнэфагъэх

2008-рэ ильэсым мэkyуогъум и 10-м къыдэкІыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу хъапсхэм адэсхэм яфитынгъэхэр ухуумагъэхэ зэрэхъурэм лылпльэгъэным фэгъэхыгъэм къидилытэу шъольыр общественнэ комиссие республикэм щызэхашагь.

Аш епхыгъэ унашьо ышыгъ Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ исовет.

Комиссием нэбгырэ 12 хэхъагь: Агыржъэнэкъо Султлан, Сергей Бельгушевыр, Дыхъу Аскэр, Виктор Митрий, Пэнэшъу Аскэрбий, Александр Семеновыр, Наталья Сиотоковар, Тальэ-къо Адам, Роман Токаревыр, Дмитрий Угрехелидзе, Хыаклэко Рустам, Цэй Юр. Юф зыщашээр чыпгэр: Мьеекуапэ, урамэу Пионерскэр, унэу N 189-р.

**УФ-м и Общественнэ палатэ и Секретарэрэу
Л.Ю. МИХЕЕВА.**

Коронавирусыр тэ къытщэрэшын!

**Апэ игугъу къашы зэхъум
къызэрэтилошигъэм фэмидэу
къычІекыгъ — Юфым изытет
нахь къэхъылъагь, Юфыгъоу
къэуцгъэм зиушъомбгъугь.**

Цыфыбэмэ ядунай зыщахъожыгъэх къэралыгъохэм ямызакъоу, зэпахырэ узым уигъэшынэу зэрэдунаеу зыщиушъомбгъоу ригъэжъагь. Пандемиим пэшүе-клогъэным фэш щынэйончэе юфтихъа-бзэхэр Урысые щызэхашагъэх. Гээт-халэм и 31-м къыштэгъэжъагъэу мэлыльфэгъум и 30-м нэс зеклонир зыгъэ-маклээр юфтихъабзэхэу шъольырхэм ашагъэнэфагъэхэр хышуцІе лушъом зыпсэурэ адыгэхэми алъагъэсигъэх.

Мы уахтэм ехуулэу къызэрэтигъэм, Шыачэ нэбгырэ 59-мэ коронавирусыр къязыгъ, Тюпсэ районым — 36-рэ,

къышуцІе лушъом лус адыгэ къуаджэхэм ашагъэунэфыгъэп.

— Мафэ къэс юфым изытет тыльэпльэ, къоджэ поэуплэхэм адэт хасэхэм япашхэм гүшүэгъу тафэху, юфыгъоу къеуцхэрэр зэшшотэхых. Шыыпкъэрэ плоштмэ, цыфхэр чыпгэ къин ифагъэх, арэущтэу щыт нахь мышэми, юфхэр зыпкъ итых. Адыгэ къуаджэхэм ашырэхь, шапхъэхэр агъэцакІэх, къин къашыхъурэ закъор зеклонх эзрэфимытхэр ары. Шыхъадж ежь иунэгъо хызымэт үүж ит, хатэхэр агъэкабзэх, агъэтэйсих, бжъахъохэм гъатхэм ялофшэн ижъотып, — къыуагъ хышуцІе лушъом щыгэ «Адигэ Хасэм» итхаматэу Klaklyху Мэджыдэ.

Шапсигъэхэм яобщественнэ парламент хэтхэм юфым изытет къыдалытээ, ашлэн фаеу агъэнэфагъэхэм ахэппэ-жыгъэх. Карантиныр къемыжъээ,

адыгабзээр тхыбзэмрэ я Мафэ хагъэунэфыкынэу итэо ифагъэх, Дунэе юфтихъабзэу «Шэхжым ичыгъ» хэлэжжаяхъэх, хэштээ чыгишихъэ пчагъэр къуаджэу ШэхэкІэй щагтэйтысигъ. Джы адыгэ быракъым и Мафэ зэрэхагъэунэфыкыщт шыкІэм егупшигсэх.

Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр къызыыдахыгъэр итээс 75-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу Хэшх Русслан зипэшэ адыгэ культурэм и Гупчэ Шыачэ ыкы Тюпсэ районым якъоджэ поэуплэхэм къашигъэлъэгъошт концертхэр ыгъэхэзьыгъэх.

— Адыгэ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкІэ ансамблэу «Насыг» зыфиорэм концерти 10-м ехуу ыгъэхэзьыгъэу щытыгъ, — къеуатэ Хэшх Русслан. — ЖъоныгъуакІэм и 9-р къэмэсизэ эзгэ-псэфигъо мафэхэм ахэр къатынхэу щытыгъ, ау коронавирусым ыпкъ къи-

къыкІе итхъухъагъэхэр зэшыкъуагъэх. Джы ахэр пэлээ гъэнэфагъэкІэ зэкэ-тэхъагъэх. Концертиту ШэхэкІэй цыккүре Нэджыгорэ къашыттынэу итэо тифагъ. Фэбагъэ хэлъэу къызэрэтпэгъокыгъэхэмкІэ пстэуми тафэрэз.

Цыфхэм къиньгъоу зэпачыхэрэм ямылтыгъэу сэмэркъеэр ыкы чэфыгъэр чанэхэрэп. Шапсигъэ шъольырым зэкэми къыщызэдало: «Коронавирусыр тэ къытщэрэшын!»

НЫБЭ Анзор.

Адыгэ къэлэгъэдже колледжым ыт-хэм гүхэкъышхо ашыхъугь ялофшэйтуу Шэуджэн Светланэ Махьмудэ ыпхум ишъхъэгъусэ идунай зэрихъожыгъээр. ЩымыІэжым иунашъо, илахъылхэм афэхъяусыхх, якын агадоши.

ЦЫФХЭР ЗИКЛАСЭР

Шапсыгъэмэ я Адыгэ Хасэ зэхээзыщи ыльэ тезгэуцагъэу, джы аш ихтхэмэтэ гэшүаагъэу, лъепкыым кыгъашлаагъэм фэшьыпкъэу къэзыхырэ Тэшү Мурдинэ ыныбжь ильэс 90-рэ хуугъэ. Тхъэм насып кыуитынышь, уигъашэ кыхъяу, уишилакэ шуашау, пюорэр пшэрэр цыфымэ аштэу, узщыщым ущаалытэнэм нахь дэгъоу сид цыфымкэ щылэн. Тэшү Мурдинэ фэгъэхыгъэ тхыгъэр къэзгэхъазырыгъэр журналистэу, тхаклоу Къуекъо Асфар.

Унгээ зэгурчжэе укъихъяагъэу, адыгэ чылэ ушапгугъэмэ, уиадыгагъэр кыщыкъэштэп, уянэ-ятэмэ укъальжту фэдэу ренэу узеклон фае, уиадыгагъэрэ уицифыгъэрэ ахэмэ яуштамэ ори зыгорэ ухъун. Джары нахыжымэ къыталаотыгъэр, ары Мурдини егашлэм зэрэпсэурэр, зышыщымэ афэмидэмэ хэт фэдэн, лакомрэ лъепкыимрэ ильэужарко.

Ятжъэу Шъэлихъэ зышишын щылакъэп. Шлоикъо къуаджэм анахь лэжаклоу, псеуаклоу дэсигъэмэ ашыш Тэшү Шъэлихъэ инаугао. Аш ис клалехэр шлэхэу щылакъэпсэукъэм хэшагъэ хүщтгъях, алэ зэмькүрэ щылакъэп. Аш даклоу уадыгэмэ, узэрэадыгэн фаер, тыйдэ ушылэми, хэт ухэхъагъэмий адигагъэмкэ уахэхъан, адигагъэмкэ уакыхъэхъяжын зэрэфаер ицикъулаатыгъэмэ ашыш Тэшү Мурдинэ.

Заом илыгъэ къызынэсыгъэми ар ашыш. Шъэожъье ітлахъоу чылэм зыщыдэссыгъэ уахтэм, якъуаджэ топхэр дэхтэу, тидзэклхэр нэмцымэ зэрэштгъехэр. Шъячэ илэгъоблэгъу улэгээ мин пчагъехэр къызэраштгъехэр, «тхъапэр чыгын зэрэглэтийн фэдэу», джащ фэдизэу бэу тидзэклхэр мэзим зэрэхэлтийгъехэр инэрыльгэгүй. Шъячэ нэмцымэ амькүтэу аштэм къашхъэпштэу мэгүгъехети, къухъэлтэекли лагъымэ къытрадзэштгъяэп, топыкли къеоштгъяэхэп. Ары щымыщынахъяу тидзэклхэр мышь къызкаштгъяэхэр.

Улагъэм яшылакъэм фэдиз иод тэ къэкъини, — ыгу къэкъижын Мурдинэ. — Дэшхочыгыгэ къапылакъехэр джыри зэрэцнүенеу къэтуутыхэти, аш иод хашыкъиштгъяэп. Аш фэдиз утын зышхъигъэ чыгыгхэр нэхүжм бэрэ сымеджагъэх, бэ гъугъэри.

«Ильо къэсымэ аргъои мэтэджы» ало, Мурдини Шлоикъо къыдэкъигъ, щылэнгъэ гьогум ежь-ежырэу тэуцуагъ. Блэкъигъэ лэшлэгъум ия 50-рэ ильэсхэм Краснодар мэкъумэш институтын щеджагъ, дэгъоу къуухыгъ, чыплабэмэ ашылэжагъ, иштихъу амыуагъэмэ идэй зыни зэхихыгъяэп. «Пырамыбжъэр мэшхъяль, шхъадж илтэпкъе ёожы», Мурдини лыпкы иуцагъяэ, хазырэу чьэлхъягъэу шапсыгъэ шьолтырим къытгээжыгъ, ежь хы луцо шапсыгъэмэ ялуагъяэ, «Кубань къикъижы, къушхъэм къытгээжжыгъ». Анахь совхоз цэрилоу,

игъекъотыгъэу Псышуюалэ районым итим инженер шхъаиэу агъэнэфагъ, ильэс тюкъым ехъурэ а іэнатэр зэблимыхъоу Мурдинэ лэжагъэ.

Иоф дэгъоу, Шъячэ къалэ Псышуюалэ итхэмэтэмэ агурылоу, гъот илэу, гупсэфэу рэхвэту щылакъ Мурдинэ иунэкъош Мурдинэ игукъанхэмрэ игухэхъэмрэ ыдэж къаклоу къыдигошхъэу регъэжэфэ нэс. Тэшү Мурдинэ лъепкь музеим Туапсэ щылажьэштыгъэ, археологыгъ, тарихым дэгъоу хишикъытгъяэ, анахьэу адигэм къырыкъуагъэм. Топонимикэм зэрэдэлажжээрэм елтыгъэу лъесэу къушхъэхэр зэпикхъэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыгъэлпэхэрэр, тхэлээлупэ чыгыгхэр, гъэхъунхэр, къэгъэсэй ыашхъэхэмрэ испынхэмрэ къыхъэштгъяштгъяэ, ыгъэнафэштгъяэ. Анахьэу Мурдинэ зыпылтыгъэр тхэлээлупэ чыгыгхъягъэр арих. Ильэс шынтиф, шыбл, миным ехъу зыныбжыхэр, бэшлэгъэу тхэлээлупэ чыгыгхъягъэрэгъэхэр лъепкыим игушхъял элжыгъэ зэрэштгъяэ, ижыкъэ къышгъэжжагъэу лъепкыим анахь ыг

Текноныгъэм и Мафэ ипэгъокI

Иштүштагъэ ашыгъупшэрэп

Мафэ къеси нахь макъэ мэхъух а ильэс къинхэр зипшье дэкъигъехэм яичагъэ, ахэр цыифхэм ашыгъупшэхэрэп. Хэгъэгу зэошхом ыкли зэоуж лъэхъаным Лыхъуре Хисэ Исхвакъ ыкъом ыльэхъирэп ышлагъ.

Хисэ бэрэ ыгу къэкъижы Ioшлэнры щылэнныгъэм ылпасэу ятэу Исхвакъ зериоштыгъэр ыкли зэрэлжэхъо халлэлэу къизэрнэжъыщтыгъэр. Джары илфыгъехеми Ioшлэнры шу аригъэлъегъуным

ишыпкъеу зыкъыпильгъэр. Колхозыр къуаджэм зыщызашэм апэу аш хэхъагъехэм Хисэ ятэ-янэхэр ашыгъигъэх. А лъэхъаныр псынкагъэп, ау щитми, неущырэ мафэр нахьышу хъунум ёшыгъуу къитефэрэр ышшэштыгъэ.

Лыхъуре Хисэ къуаджэу Пэнэжыкъуае къыщыхъуг, къызрыхъухагъэри мэкумэм щыше унэгъо къызэркыу. Ятэ зэллэм ежь ыныбжыгъэр ильэсил нылэп. Янэ шъузабэу бэклэрэ щысыгъ. Аш ыуж ар

дэкъожыгъ Аскъэлае щыщ горэм. Арышъ, икъэлэгъу зыщыкъуагъэр Аскъэлай пломи ухэмийкъонеу сеплы. Джащ класс зыхыбл къыщиухи, етланэ мэзэ заулэрэ тучантесэу еджагъа ыкли ильэрэ ныкъорэ а чылэм Ioф ёшлагъ. Ежь зыфэягъэр агроном хъунуу ары, ау о уилоф хэмийтэу щылакъэм къызэблихъурэр бэ. Ыныбжыкъе къитефи, дээ къулыкъур ыхынен ашагъ. Аш зашагъэр мэзэ заулэ нахь мыхъугъеу фин заор къежагъ. Зэуаплэм лутэу заозе аш къыщауи госпиталым чэфагъ. Зэошхом къытырищгэе тыркъохэр тельэу къуаджэм къэкъожыгъ. Колхозуу зыхэтгыгъэм хэхъажыкъ, мэзэ зытло нахь Ioф ёшлагъеу, Хэгъэгу зэошхор къежагъ.

Хисэ райвоенкоматым клю, апэ ашшэхэм ахагъэфенэу ялээгүг. Къыфагъэцэлкагъ ильэ-

иу, шыудзэм хэфагъ. Мэзэ заулэрэ аш зыхэтым ыуж полк еджаплэр къырагъэухи, сержантыцэр илэу механизированэ частым агъэкъуагъ пулеметчик-гранатометчикэ. Джащтэу тыйд хагъэхъагъем, сидрэ зэуаплэм лухъагъем къымыгъэукытэжхэу, ылсэ емыблэжьеу зэуагъ. Мызэу, мытлоу гэзетхэм къарагъахъеу къыхэкъигъ.

Лыхъуре Хисэ анахъеу зыщызэуагъэр Украинаиэрэ Белоруссиемрэ. Мыхэм артэп къали, къуаджи, къутыри, псыхъуу зэпимычыгъэ. Анахъеу лыхыпсыр зыщигъэчагъэр къалэхэу Киев, Чегуев, Стародубары. Лыхъеу ашызэрихъагъэм пае къыфагъэшьошагъэх Хэгъэгу зэошхом иорденхэу а I-рэ ыкли я II-рэ шъушашэр зиэхэр, Быракъ Плыжыр, медальхэу «За отвагу», «За победу над

Германией», «За боевые заслуги» зыфиохэрээр.

Заор аухи, икъуаджэ къызэкъожым, чанэу колхозым щылэжъагъэхэм ашыщ. Уэгъабэу тещагъэхэм алаа къымыгъанэу, къуаджэмкэ алтытэу, агъашлоу Ioф ышлагъ. Чылэм Ѣызэрахъэрэ Ioфхъабэхэм сидигуу апэ илэу ахэлжагъ.

Текноныгъеу лыхыпсыр къыдахыгъэм уасэ постэуми зэрэфамышырэр ыгу къеощтыгъ, нахыбэм ай, агуи Ioфым зеремыкъухэрэм ыгъэгумэкыщтыгъ, ау етланы дэгүү дэдэу Ѣызэхэмэ зэрашоигъор. Щызэштыгъэр зыуэтгыгъе нахыжым ышшэштыгъ ушынэнным пае, пэшхынту уашхъасыжынэу зэрэшымыгъти.

Текноныгъешхор къэзгъэблэгъагъэхэм, хэгъэгур зэтэгъэуцожыгъэхэм Хисэ ашыщ, ыцэ дахэкъе етоныр епэсигъ.

Къытфаштагъэр гъаштэм тыгу ильыщт

Хъокъо Аслынчэрье тичилэ дэсигъэ лэжъекъо къызэрыкъоу, дахэкъе зигугуу ашыгъигъэхэм ашыгъигъ. Инуагъо къихъухагъэхэри ежь фэдэхэу, лэжъекъо халлэлхэу ыгъэсагъэх. Аслынчэрье зэкъэмки къэлтиф илгэг. Щысэтехыгъэхэу, Ѣылэнныгъэ гыгъу зафэм рилюхээз Ioф ашлагъ.

1937-рэ ильэсийм калэхэм анахыжэу Юсыф дээ къулыкъум ашгъагъ. Аш Ѣылэнэз зэо мэшюхор къызэкъабли, фронтын Iухъагъ. Тыркъошко къытагъагъ нахь мышлэми, инасып къыубути, зэошхом

къыхэкъижы, ильэсигъэрэ къалэу Новосибирскэ Ioф ёшлагъ. Улагъеу, тыркъоу тельхэм апкъ къикъеу идуний ыхъожыгъ.

Аш къыкъэлтифыкъоштыгъэ Мосэ ышнахыжь бэрэ ыуж къимынэу зэошхом имашло хэхъагъ. Лыхъеу къызхигъафээ зэуагъ. Ау бэ темшишэу зэрэфхэгъэрэ зэртихъгэе тхъапэр Хъуакломэ къылакъагъ. Индрыс, Сэфэрбий аш къыкъэлтифыкъоштыгъэ. Нымрэ тымрэ агу ёшлагъэр къэлгъуай. Унэйшхом къинэжыгъагъэр зэкъэмэ анахыкъеу Рэмэзан ары. 1943-рэ ильэсийм ыкъэхэм адэжь мэшюку гъогукэ зэрэшэрэ Ѣш-гынхэр зэрилтыгъэ вагоныр къыгъэгъунээ къауэ-

гъагъ, бэрэ пэмылэу идуний ыхъожыгъ. Анахыкъеу Юнысунэм къинаагъ. Ятэ илэпэлэсэннигъэ аш къыхэфагъ. Ильэс пчагъэрэ къуаджэм ипхэшэ бригадэ хэтагъ...

Хэгъэгу зэошхор къызэжъэм, тикъуаджэкэ пыим езэнхэу нэбгырэ 278-рэ ашгъагъ, ахэм ашыщэу нэбгыри 168-рэ хэкъодагъ, къэзигъэзэжыгъэр — нэбгыри 111-рэ. Ахэм ашыщэу зэошхом иветеранэу тичилэ зы нэбгыри дэсигъяа. Текноныгъэр къызыдахыгъэ мафэр къеси зыхъукъ, тидээхэлхэм лыхъужынгъеу зэрэхъагъэрэ къынзу апэкъыгъэмрэ тигуухэр къагъэбэрысыржых. Дунаим тыхсауу тигуухэр ахэм къытфаштагъэр тщигъупшэштэп.

Хэгъэгу зэошхор къызэжъэм фронтын апэу Iухъэгъэ дээхэлхэм ахэтэу чанэу зэуагъэ сикъоджэйбоу Хъодэ Шумафэ. Джащ фэдэу заом иветеранэу Лыхээс Индрыси лыхъеу зэрэхъэлтифыкъоштыгъэ къашигъэлэгъигъуагъ. Польшэр, Болгарие, Венгриер, Чехословакиер

шхъафит зышыжыгъэхэм ахэтэу лыхъе хэлъеу зэрэзэуагъэм къыхэкъеу медальхэу «За отвагу», «За победу над Германией», «За боевые заслуги» зыфиохэрэр, Хэгъэгу зэошхом иорденхэу а I-рэ шъушашэр зиэхэр.

Сталинград Ѣыкъогъе зэошхом лыхъе зэрэхэлтифыкъыгъэ танкистэу Хъодэ Юныси. А чыплэм лыхъблэнагъеу Ѣызэрихъагъэм пае медальхэу «За отвагу» зыфиорэр къыратыгъ. Аш ыуж заом ичыпэлэзэфшхъафхэм пыим пхашауу зэрэзэуагъэм къыхэкъеу Жъоцъо Плыжыр, Хэгъэгу зэошхом яорденхэр, медаль зэрэшхъафхэу бэ къыфагъэшьошагъэхэр. Лыхъе хэлъеу зэуагъэхэм ашыщых Тхъалл Аюби, Мэшфэшу Абубэчыри, Шэуджэн Анзаури, Хъокъо Ерстэми, Жэнэл Хъамеди, Цэй Иссахыли, нэмыхыгъэхэри. Зэо мэшюхор хэлжагъэхэм пый мэхъаджэр зэхагъэтакуу, Текноныгъэр къызэртфыдахыгъэм фэшл гүнэнчэу таффэрэз.

Хъодэ Сэфэр.

Лъэпкъ гупшысэр, спортыр

Гум иорэд зеIэты

Лъэпкъ шэжкыымрэ спортымрэ ягогурыккорэ Тулпэрэ Айдэмэр башлагъяу синэуас. Цыхау фашырэр кыгъашыпкъэжы зэрэшонгъор ишэн-зекуакхэм кахасэгъяшы.

Кошхаблэ кыщыхъугъ, щеджагъ, спорт унагъом щаплугъ. Дзюдомкэ, самбэмкэ мэбанэ.

2013-рэ ильясыем Урысыем и Кубок фэгъэхыгъэ зэлуклэгум джэрзыр кыщихъигъ. Хэгэгум изэнэкъоку тыхъяныр кыщифагъашошагъ. Урысыем спортымкэ иклубхэм язэнэкъоку Адыгэим ихэшыпкыгъэ команда хэтэу А. Тулпарэр хэлэжагъ, джэрзыр тибэнаклохэм кахасэгъяшы.

Нарт лъэпкъим кыххэгъигъэ кошхэблэ батырим дзюдомкэ аш фэдиз медаль зы ильясыем кызызэрихыгъэр тренерхэм агъешлагъоштыгъ. Сэнаущыгъяу хэлтийр кызызэуихынмкэ амалышуухэр зэргээфедэхэрээр иныбджэгъухэм альэгъуштыгъ.

КуачIэр зыщапсихъэрэр

Адыгэ калэхэм куачIэр куаджэм щапсихъаныр шэнышу афхехъугъ. Тулпэрэ Айдэмэр иапэрэ тренерыр ятэу Аскэрбий ары. Спорт еджаплээр унагъомрэ зэрээпхыгъэхэм шуагъяу хэлтийр Айдэмэр кыгурлыоштыгъ. Тренерыр уччэжьэгъу ышынымкэ хэкыпIеу илэр нахьыбэ хуушигъя. Ару щытыгъяами, ишшэрильхэр еджаплээр дэгьюу ыгъэцэкхэм илофыгъо шхъалэу ылтытэштыгъ.

— Калам ебгээлэгъуэр игоу, — elo Тулпэрэ Аскэрбий. — Куаджэм куачIэр щапсихъаныр ныбжыкхээр калам тэгжаклох. Зэнэкъоку инхэм ахэлжэхэзэ, дзюдом, самбэм яшьэфхэр нахьышуо зэрагьашэх.

Мыекъопе къэралыгъо технологоческе университетын Тулпэрэ Айдэмэр щеджээ, спортым гушуагъо щигъотыгъэр щызэнхэм кыщетэжкыгъ.

— Лъэпкъ зэфыщыткыкхэр нахьышуо кызгурлыуагъя, тренер цэрийомэ нэйласэ сафхехъу, ныбджэгъукихъэр сиэ хуушигъя, — кытиуагъ Тулпэрэ Айдэмэр.

Имедальхэм къахэхъо

Урысыем истудентхэм дзюдомкэ язэнэкъокуухэм 2016-рэ юкы 2017-рэ ильясыем А. Тулпарэр дышьэр кыащидихъигъ. 2018-рэ ильясыем Урысые Федерацием и Кубок кыифащашошагъ. Урысыем и Уэшыгъэ КуачIэхэм язэнэкъокуу 2019-рэ ильясыем щыагъэм дышьэр кыщихъигъ.

— Адыгэ Республиком изаслуженэ тренерэу Бастэ Сэлымэ тренерэу Мыекъуапэ щыси, — зэдэгүүшигъэгъур лъегъекIуатэ Тулпэрэ Айдэмэр. Дзюдом имызакью, адыгэхэм ятарихъ, шэн-хабзэхэр зэдгэшэнхэмкэ юпилэгъу кытфэхъу, юфхъабзэхэм тахгээлажъэ. Спортыр щызэнхэм зэрепхыгъэр тренерым нахьышуо кыдгурлигъяуагъ.

Нартхэм я Хасэ изэлуклан

Гъобэкъуа икъокыпIе километри 2 фэдизикэ пэчийжээу ижъирэ лъэхъаныр нартхэм я Адыгэ Хасэ изэлуклэхэр щызэхашэштыгъя. Тарихъ чыпIэм икъихэгъэштыжын фэгъэхыгъэ юфыгъуабэ зэрихъагъ зэлвшэрэ археологэу, Адыгэ Республиком күлтүрэмкэ изаслуженэ юфыгъуабэ Тэу Аслын.

Хасэм изэлукланыр щытыгъэм аперэу тыклонэу зитэхъухъэм, тикиуп нэгбэри 4 хуушигъя. Бастэ Сэлымэрэ Тулпэрэ Айдэмэрэ гъусе кыйтфэхъунхэу кыкхэлэгъуагъ.

Мафэр шэмбэтым тэфагъяу щытыгъяэти, транспортэу дгээфедэштэйм елхыгъэ юфыгъохэм Тулпэрэ Айдэмэр зафигъэзагъ. Хасэм изэлукланыр тищаагъ, тыхъя щэхъигъя.

Къэтлъэгъуагъэр

Шытхээлэ районым ипсэупIе Гливенкэм дэжь Адыгэ Хасэм изэлуклэхэр зэрэшыклоштыгъэхэм

Тэу Аслын кыатегүүшигъя. ЧыпIэр дахэм идэхэж. Чыр зэрээтигъяэр, дэктойяпIэхэр зыми фэдэхэп. Мэз гъекыгъэм кынныштил чыгур нахьыпкэ зэрэжкытгъяэр, юфхланлэхэр зэртигъяэр къэльягъо.

Археологиом елхыгъэ пкыгъуабэ кыщидгъотыгъ. Тулпэрэ Айдэмэр, Бастэ Сэлымы чын кынхыгъэхэ тарихъ саугъэтхэр ядэжхэм кахасыгъя, музеям ратынхэу агъэхьазырыгъя.

Нартхэм зэлукланыр ялагъэм ехылгэгъе къэбархэр Тэу Аслын республике общественнэ движение «Адыгэ Хасэм» и Хэсашхээ иззахахъ кыщилотагъя.

Адыгэ Хасэм итхаматэу Лымыншээко Рэмэзан зэфхыхыжхэм ашыхигъеунэфыкыгъ лъэпкын итарихъ елхыгъе чыпIэм Адыгэ Хасэм итэцэлкээко куп изэлухыгъэ зэхэсэгы щызэхэнэу зэрэпильхэр.

Кошхаблэ къэзыхъэдахэрэр

Районым игупчэ ильяс къэ нахь дахэ мэхъу. СССР-м и Къэралыгъо шуухафтын кызыфагъашошгэхъэ тхээлэ цэрылоу Клэрэш Тэмбот исаугьэт лъэгъупхэу Кошхаблэ ипчэу кынхэлэгъо. Культурэм и Унэшхо, искусствэхэмкэ къэлэцыкыу еджапIеу М. Хагаэуджым ыцээзыхырэр, зыгъэпсэфыпIэхэр, еджаплэхэр, фэшхъафхэри Кошхаблэ шуукэ фэтэлээху.

— Спорт Унэшхоу тикъуаджэ кынхызэуахыгъэм идэхагъэ гүүшигъэхэр кынсфэлтэштэп, — игупшысэхэм тащегъэгъуазэ Тулпэрэ Айдэмэр. — Зэтэгээсэхыгъя. Къоджэ спортыр къэлэтигъэнэхэ фэш пащэхэм юфыгъэ агъэцаклэ, тафэрэз.

— Спорт Унэшхоу тикъуаджэ кынхызэуахыгъэм фэгъэхыгъэ зэлухыгъэ зэнэкъокуу Кошхаблэ щыкlyагъэм районым щаплугъэхэ Тулпэрэ Айдэмэр, Дэхъу Азэмэт, нэмыкэ бэнэхэо цэрийхээр дзюдомкэ хэлэжагъя, апэрэ чыпIэхэр кындахагъя.

Кэхэм щысэшу арагъэлэгъуагъэ сэлэтигъ. Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатэу, дунаим щызэлшээрэ спортсменэу Хъасанэкъо Мурат зэлуклэгъуагъ юлтыгъ, — кытиуагъ Бастэ Сэлымэ.

— Футболмкэ, дзюдомкэ, самбэмкэ, атлетикэ онтэгүмкэ нэмыкхэмкэ спортсменхэм таагъэгушо. Шытхуур кытфэзыхыгъэмэ салуклээ, сиклэгъур синэгу къэтэу сэри сагоуцо. Спортыр зэнэкъокуу къодыен, спортыр псауныгъ, — кытиуагъ Кошхэблэ районым иадминистрации ипащэу Хъамырэ Заур.

Тизэлуклэгъуагъэр

Адыгэ быракъым, адыгэ шууашэм, республиком имэфэл мафэ, нэмыкхэм афэгъэхыгъэ зэхаххэм Кошхэблэ районым спортсменхэр чанзу ахэлжээ.

— Адыгэ быракъым и Мафэ мэлылтэйгъум и 25-м игъэктоогъяа республиком щыдгээмэфэкы тшоигъуагъ, — кытиуагъ Тулпэрэ Айдэмэр. — Коронавирусны кынхэлээ мэфэкын тицээлэхээ зэрэтымлэхээштыр тигуу къео. Телефонкэ тызэфытеошт, тызэфэгушошт.

Тулпэрэ Аскэрбий мэкхүмэш юфыгъохэм апыль. Айдэмэр дунаим кынхэлэхээ узым кынхэлээ ядэж клюжын фаеу хуушигъя. Чылэм дэсэу ятэ уччэжкыгъуагъ ышызээз, зэнэкъокуухэм зафельхэзээ.

Тренерхэм кынхалорэр зынхээлэгъэрэп. Теклонгъэм фэзыхъэр шыкхэшшумэ альхэхъ. Дзюдор шыфхыгъэ зыхээл спортыр дахэу елхытэ. «Уччэхэм ядэж юфыгъохэм алырэгъур ары», — elo Тулпарэм.

Гүйээр гашшээ юфыгъишиныр шэнни зыфхыгъуагъэ спортым унэгъо дахэ ил. Сабьеу кынхэлэхъигъэр гъэтэх кынхэлэхъигъэр регьапшэ. Урысыем Адыгэимэр ябирахъэр ышхъафхэри юфыгъэ батэхээ, медалыр кынхалорэр зеэты...

ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Зэхээшагъэр
ыкIи кынхэлэхъигъэр:

Адыгэ Республиком лъэпкъ Иофхэмкэ, ИкIыб къэралхэм ачы-псэурэ тильэпкъэгъухэм адярьяэ зэхынгъэхэмкэ юкIи къэбар жуушигъиамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кэ заджэхэр тхъапхэу зипчагъэхэ 5-м эмыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхий, шрифтыр 12-м нахь цыкунэу Ѣытуагъ. Мы шапхъэхэм адимиштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэхэгъэхэхэр. E-mail: adygovoice@mail.ru

Зынхуашыхъятыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутийн Иофхэмкэ, телевидение радиокэтынхэмкэ юкIи зэлтынхэмкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэрорышил, зэраушхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зынхуашыхъятыгъэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэхээшагъэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 713

Хэутийн узчи-кээтхэнэу Ѣытуагъ Сыхьатыр 18.00
Зынхуашыхъятыгъэхэ Ѣытуагъ Сыхьатыр 18.00

Редактор шыхьаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шыхьаIэм игуадзэр
МэцлиЭкко С. А.

Пишээдэхъяжы зыхьырэ секретарыр
Тхъаркъохъо А. Н.